

Posudek oponenta na bakalářskou práci

Jméno studentky: Soňa Tancmanová

Název práce: Pracovně tréninkový program v kavárně Vesmírna: Přínos Pracovně tréninkového programu z hlediska jeho uživatelů

Vedoucí práce: RNDr. Jana Leontovyčová, CSc.

Oponent práce: Mgr. Marie Dvorná

Studentka se ve své práci zabývá pro praxi užitečným, velmi konkrétním, úzce vymezeným *tématem* -snahou pomoci k pracovní (a tím obecněji sociální) integraci lidí s mentálními postiženími prostřednictvím konkrétního výcvikového programu. Jedná se o pracovně tréninkový program občanského sdružení Máme otevřeno?, určený lidem s lehčím mentálním či kombinovaným postižením, realizovaný v kavárně v centru Prahy a doplněný navazujícím Tranzitním programem. *Cílem* práce je přiblížit téma zaměstnávání lidí s mentálními postiženími, zejm. pak zmíněný tréninkový program, zjistit, jak se na jeho účinnost dívají sami aktuální uživatelé

Práce je zajímavá, její *uspořádání*, řazení kapitol a podkapitol, je ale po mém soudu trochu netradiční nebo možná méně systematické, než bych si představovala. Teorie a empirie se zde částečně prolínají. Tak hned v kapitole první je vymezena cílová skupina tréninkového programu, dále je specifikováno, co je mentální postižení samotné, následují informace o občanském sdružení Máme otevřeno? a dalších jeho programech a kapitolu uzavírá tzv. „demografický výzkum“ klientů pracovně tréninkového programu, což v reálu představuje studentčino dotazníkové minišetření 9-ti současných uživatelů programu, jehož výsledkem je informativní přehled o těchto uživateli a o tom, jak se o programu dozvěděli (mohlo být zařazeno později, např. v kap.3.nebo 6.). Druhá kap.je věnována zaměstnávání lidí s mentálními postiženími nejprve obecně, nakonec je prezentována kavárna Vesmírna (tato chce klienty připravit na vstup do přirozeného nechráněného pracovního prostředí). 3. a 4. kapitola rozebírají oba programy (na konci 4. kap.stručné příběhy klientů), 5. je označena jako Hypotézy výzkumu, 6.Vlastní výzkum, 7. Vyhodnocení hypotéz.

Mohu-li kapitoly 1. až 4. považovat za *teoretickou část* práce, pak musím zmínit, že čtivost omezuje fakt, že se autorka často opakuje (např. na str. 31 se -v tomto případě zřejmě nedopatřením- ocitl tentýž odstavec dvakrát přímo za sebou, jindy jsou to třeba kratší úseky po jedné či několika stránkách). Drobná faktografická nepřesnost spočívá v údajích o zaměstnávání lidí s postižením dle naší legislativy, několikrát studentka uvádí, že je tzv. povinný podíl osob s postižením na všech zaměstnancích více než 5-ti procentní, jindy zase 4-procentní. Čerpaná *literatura* je aktuální, vhodná, bohatá, Soňa čerpá z různých zdrojů (malá nejednotnost podoby bibliografických citací), měla by na ně více *odkazovat* v textu. Když *cituje*, tak správně.

V *Praktické části* (kap. 5.-7.) chce studentka zjistit skrze zkušenosti a pocity uživatelů samotných, do jaké míry rozvíjí pracovně tréninkový program sociální dovednosti uživatelů. Provádí proto se třemi vybranými dívkami řízený rozhovor. Volí velmi vhodné otázky, k respondentům má pěkný přátelský přístup, což je patrné díky doslovnému přepisu

rozhovorů. Každý z nich pak pečlivě zhodnocuje a nakonec výsledky srovnává. Ukazuje se, že klientky jsou s programem spokojeny, mnohému se naučily, což autorka předem očekávala. Vše bych zde mohla pouze chválit, jen kdyby studentka nepoužívala nevhodné termíny jako výzkum (o výzkum se samozřejmě nejedná, je to menší kvalitativní šetření), hypotézy výzkumu a vyhodnocení hypotéz (u kvalitativních přístupů se předem hypotézy neformulují, naopak až posléze, v tomto případě vůbec postrádají smysl, ony 3 rozhovory nemají obecnější platnost a nemohly by jakoukoli hypotézu potvrdit ani vyvrátit). U studentky tak nacházím to, co se objevuje stejně u řady dalších našich studentů a absolventů, a to sice mylné přesvědčení, že úkolem každé empirie, každého šetření, je ověřit platnost za každou cenu předem zformulovaných hypotéz.

Celkově však práci považuji za zajímavou a přínosnou. Její *rozsah* je přijatelný, byť nevelký (bez příloh 46 stran), závěr je velmi stručný, výsledky však jsou v praxi *využitelné* a vyznívají pozitivně ve prospěch snahy pomáhat lidem s lehčím mentálním postižením k jejich pracovní-společenské integraci. *Jazyková a stylistická úroveň* je dobrá, *úprava* vzorná.

Otázky k diskusi při obhajobě:

- Jak je to v současnosti v ČR s povinnostmi zaměstnavatelů zaměstnávat osoby s postižením? Jaký je povinný podíl těchto osob na všech zaměstnancích?
- Existují podobné programy také v jiných městech, zastřešeny jinou organizací?

Výsledné hodnocení: v e l m i d o b ř e

- s možností zlepšení na výbornou v případě přesvědčivé obhajoby

Marie Dvorná

V Praze dne 9. 9. 2009

Mgr. Marie Dvorná